

KUNNALLISTA HENKILÖSTÖKOULUTUSTA KOSKEVA SUOSITUS- SOPIMUS SEKÄ VIRKA- JA TYÖEHTOSOPIMUS AMMATTIYHDISTYS- KOULUTUKSESTA

1 § Sopimuksen tarkoitus

Kunnallinen työelämä on jatkuvassa muutoksessa. Väestön ikääntymisen myötä kunnallisen henkilöstön ikärakenne muuttuu. Tekninen kehitys muuttaa tai poistaa kokonaan työtehtäviä ja työprosesseja sekä luo uusia. Ihmisten arvot ja palveluodotukset ovat muutoksessa. Työyhteisöt joutuvat jatkuvasti muuttamaan toimintastrategioitaan vastaamaan ympäristön vaatimuksia.

Kunnallisten palvelujen tuottamisessa ihmistyön osuus on keskeinen. Tästä syystä myöskin henkilöstön osaaminen, pätevyys ja ammattitaito ja sen kehittäminen ovat kunnallishallinnon tärkeä voimavara.

Kunnallisissa työyhteisöissä on siirrytty jatkuvan, elinikäisen oppimisen aikaan. Tiedot ja taidot vanhentuvat nopeasti ja tarve nopeaan ja joustavaan oppimiseen korostuu. Oppimisesta on tullut osa jokapäiväistä työtä. Koulutuksen on liityttävä muutokseen ja henkilöstöstrategiaan, ja henkilöstökoulutuksen suunnittelun on tapahduttava organisaation tarpeista käsin.

Henkilöstön kehittämisen, koulutuksen ja oppimisen tuloksellisuutta arvioidaan ensisijaisesti sen mukaan, miten oppiminen näkyy muutoksina työssä. Onnistunut ammatillinen henkilöstökoulutus johtaa toiminnan ja palvelujen tuloksellisuuden parantumiseen, kuntalaisten tyytyväisyyden lisääntymiseen ja henkilöstön työelämän laadun kohoamiseen.

Tämä sopimus on oikeudelliselta luonteeltaan suositussopimus. Jäljempänä 9 ja 10 §:iä sekä 14 §:ää siltä osin kuin se koskee virka- ja työehtosopimusten määräysten voimassaoloa noudatetaan kuitenkin virka- ja työehtosopimuksina.

2 § Sopimuksessa tarkoitettu koulutus

Tämä suositussopimus sekä virka- ja työehtosopimus koskee työnantajan henkilöstölleen osoittamaa ammatillista henkilöstökoulutusta, ammattijärjestöjen jäsenilleen järjestämää ammattiyhdistyskoulutusta sekä työnantaja- ja työntekijäpuolten yhteisesti järjestämää koulutusta. Kunnallinen työmarkkinalaitos antaa suosituksen Kuntien eläkevakuutuksen järjestämistä kuntien luottamusmiesten koulutuspäivistä.

Jäljempänä tässä sopimuksessa kunnalla tarkoitetaan myös kuntayhtymää.

Henkilöstön osallistumisesta koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen määrätään yhteistoimintamenettelyä koskevassa yleissopimuksessa.

3 § Ammatillinen henkilöstökoulutus

Ammatillisen henkilöstökoulutuksen muotoja ovat täydennys-, uudelleen- ja jatkokoulutus sekä perehdyttäminen. Ammatillinen henkilöstökoulutus on henkilöstön kehittämisen keino, jolla henkilöstön ammatillisia valmiuksia työssä ja työyhteisössä ylläpidetään ja lisätään kunnan päämäärien ja palvelutoiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ammatillinen henkilöstökoulutus suunnitellaan ja sen tuloksellisuutta arvioidaan pitäen lähtökohtana lainsäädäntöä, kunnan toiminnan kehittämisen tarpeita ja mahdollisuuksia sekä ottaen huomioon henkilöstön näkemykset osaamisensa kehittämisen tarpeista.

4 § Täydennyskoulutus

Täydennyskoulutuksen tarkoituksena on ylläpitää ja lisätä viranhaltijan ja työntekijän ammattitaitoa. Täydennyskoulutus liittyy kiinteästi työtehtäviin ja niiden kehittämiseen. Täydennyskoulutustarvetta arvioitaessa ovat määräävänä kunnan tavoitteet. Lisäksi on otettava huomioon kunnan eri toimialoja koskevan erityislainsäädännön säännökset henkilöstön täydennyskoulutuksesta.

Mikäli työnantaja pitää koulutukseen osallistumista virka- tai työtehtävien hoidon kannalta välttämättömänä, työnantaja voi määrätä viranhaltijan tai työntekijän osallistumaan koulutukseen virkamatkana.

Mikäli työnantaja ei pidä koulutukseen osallistumista välttämättömänä, voi työnantaja siitä huolimatta oikeuttaa viranhaltijan tai työntekijän osallistumaan koulutukseen. Koulutustilaisuuteen osallistumista varten viranhaltijalle/työntekijälle voidaan tällöin myöntää hakemuksesta virka-/työvapaata täydellä palkalla, osapalkkaisena tai palkattomana. Lisäksi työnantaja voi osallistua harkintansa mukaan palkan ja matkakustannusten korvauksiin sekä muihin koulutuskustannuksiin.

Soveltamisohje

Virkamatkan ajalta viranhaltijalle tai työntekijälle suoritetaan palkkaus asianomaisen virka- ja työehtosopimuksen mukaan. Matka- yms. kustannusten korvaukset määräytyvät kunnallisen yleisen virkaehtosopimuksen matkakustannuksia koskevan liitteen 17 mukaan.

Kustannuksiin voidaan osallistua esim. myöntämällä apurahaa taikka suorittamalla tietty osuus kustannuksista (esim. 50 % tai enintään 70 euroa sekä koulutus- että matkakustannuksista).

Virkamatkamääräystä koulutustilaisuuteen osallistumista varten ei tulisi antaa vapaa-päiväksi. Mikäli näin joudutaan menettelemään, voidaan vapaapäiviä tarvittaessa muuttaa.

Jos koko päivän kestänyt opiskelu ylittää päivittäisen säännöllisen työajan, ei tämä muodosta perustetta ylityö-, lisätyö- tai muihin vastaaviin korvausvaatimuksiin.

5 § Uudelleen koulutus

Uudelleen koulutus mahdollistaa viranhaltijan tai työntekijän siirtymisen toisiin tehtäviin kunnassa, kun siirtyminen on tullut ajankohtaiseksi esim. muuttuneiden olosuhteiden vuoksi. Mainittu muutos on esimerkiksi viranhaltijan tai työntekijän muuttunut työkyky, jolloin uudelleen koulutuksella voidaan ehkäistä viranhaltijan tai työntekijän työkyvyn alenemista tai edistää työkyvyn palautumista.

Mikäli viranhaltijan tai työntekijän uudelleen koulutus on kunnan toiminnan kannalta välttämätöntä, maksetaan hänelle koulutukseen osallistumisen ajalta virka- ja työehtosopimusten mukainen palkka ja matkakustannusten korvaukset. Muussa tapauksessa kunta osallistuu palkan ja korvausten maksamiseen harkintansa mukaan.

6 § Jatkokoulutus

Jatkokoulutuksella hankitaan muodollinen kelpoisuus uusiin vaativampiin tehtäviin. Pääsääntönä jatkokoulutuksen osalta on, että se tapahtuu palkattoman virkavapaan tai työloman aikana eikä työnantaja osallistu muihinkaan koulutuskustannuksiin. Virkavapaan tai työloman myöntämisen vähimmäisedellytyksistä on säädetty opintovapaalalla (663/86) ja -asetuksella (812/86).

7 § Perehdyttäminen

Viranhaltija ja työntekijä tutustutetaan työyhteisönsä tavoitteisiin sekä työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla työpaikan olosuhteisiin ja työvälineisiin ja valmennetaan hänet työtehtäviinsä. Perehdyttäminen tapahtuu työtehtävien ohessa ja paikallisesti sovittavalla tavalla työajalla.

8 § Ammattiyhdistyskoulutuksen määritelmä ja osallistumisoikeus

Ammattiyhdistyskoulutusta on pääsopijajärjestöjen jäsenilleen järjestämä yleissopimuksen mukaisen yhteistoimintamenettelyn toteuttamiseen liittyvä yhteistoimintakoulutus, luottamusmiestoimintaan liittyvä luottamusmieskoulutus sekä työsuojeluyhteistoimintaan liittyvä työsuojelukoulutus, joka sisältää myös osapuolten muutoin hyväksymän työhyvinvointia ja tuloksellisuutta sekä työelämän kehittämistä edistävän koulutuksen.

Ammattiyhdistyskoulutukseen osallistumista varten myönnetään viranhaltijalle tai työntekijälle virkavapautta tai työlomaa, mikäli

- 1 osapuolten asettama yhteinen koulutustyöryhmä on hyväksynyt kurssin,
- 2 viranhaltijan tai työntekijän osallistumista kurssille voidaan pitää tarpeellisena ja
- 3 koulutukseen osallistuminen ei aiheuta tuntuva haittaa kunnan tai asianomaisen hallintoyksikön toiminnalle ja virkatehtävien tai töiden hoidolle.

Mikäli viranhaltijalle tai työntekijälle ei voida myöntää virkavapautta tai työlomaa ammattiyhdistyskoulutukseen osallistumista varten, on asianomainen oikeutettu saamaan selvityksen kielteisen päätöksen perusteesta.

Työnantajan edustajalle varataan tilaisuus käyttää ammattiyhdistyskursilla puheenvuoro.

9 § Ammattiyhdistyskoulutuksen palkallisuus ja korvaukset

Mikäli viranhaltijalle tai työntekijälle on myönnetty virkavapautta tai työlomaa koulutustyöryhmän hyväksymään ammattiyhdistyskoulutukseen osallistumista varten, maksetaan viranhaltijalle tai työntekijälle koulutuksen ajalta virka- tai työehtosopimuksen mukainen palkka ja jäljempänä 2 ja 3 momenteissa mainitut korvaukset, joista tämän sopimuksen allekirjoittajaosapuolet sopivat erikseen virka- ja työehtosopimuksin.

Yhteistoiminta- ja luottamusmieskoulutukseen osallistuville viranhaltijoille ja työntekijöille maksetaan tämän sopimuksen allekirjoittajatahojen välillä sovittu ruokailukustannusten korvaus kultakin sellaiselta kurssipäivältä, jolta viranhaltijalle suoritetaan varsinainen palkka tai työntekijälle suoritetaan ansionmenetyksen korvaus.

Työsuojelukoulutukseen osallistuville viranhaltijoille ja työntekijöille maksetaan tämän sopimuksen allekirjoittajatahojen välillä sovittu kurssikustannusten korvaus kultakin sellaiselta kurssipäivältä, jolta viranhaltijalle suoritetaan varsinainen palkka tai työntekijälle suoritetaan ansionmenetyksen korvaus.

Palkallisena yhteistoimintakoulutusta voidaan myöntää enintään kahdelta viikolta kalenterivuodessa, luottamusmieskoulutusta enintään 30 päivältä kalenterivuodessa sekä työsuojelukoulutusta enintään kahdelta viikolta kalenterivuodessa.

Vapautusta kurssille osallistumista varten on haettava mahdollisimman hyvissä ajoin, mikäli mahdollista vähintään neljä viikkoa ennen kurssin alkua.

10 § Ammattiyhdistyskoulutukseen oikeutetut henkilöt

Yhteistoimintakoulutukseen ovat oikeutettuja osallistumaan yhteistoimintaelimen jäsenet, pääluottamusmies, luottamusmies, työsuojeluvaltuutettu sekä varavaltuutettu.

Luottamusmieskoulutukseen ovat oikeutettuja osallistumaan pääluottamusmies, luottamusmies ja heidän varamiehensä sekä pääsopijajärjestön paikallisyhdistyksen, valtakunnallisen liittotason alayhdistyksen tai tällaisen alayhdistyksen paikallisyhdistyksen puheenjohtaja.

Työsuojelukoulutukseen ovat oikeutettuja osallistumaan työsuojeluvaltuutettu, varavaltuutettu, työsuojeluasiamies sekä työsuojelutoimikunnan tai jos sellaista ei ole, vastaavan paikallisen yhteistoimintaelimen jäsen ja varajäsen.

11 § Ammattiyhdistyskoulutuksen laajuus

Koulutustyöryhmä voi hyväksyä ammattiyhdistyskoulutuskursseja korvausten piiriin siten, että luottamusmieskoulutuksen enimmäismäärä on 14 500 oppilaspäivää kalenterivuotta kohden sekä työelämän kehittämiseen liittyvän yhteistoiminnallisen koulutuksen enimmäismäärä on 4 500 oppilaspäivää kalenterivuodessa.

12 § Yhteinen koulutus

Yhteisellä koulutuksella tarkoitetaan osapuolten yhteisesti järjestämää työelämän kehittämiseen liittyvää koulutusta, jonka tavoitteena on parantaa työyhteisöjen tuloksellisuutta ja työelämän laatua.

Osapuolten yhteisesti järjestämää koulutusta on pääsopijajärjestöjen tai niiden jäsenliittojen ja Suomen Kuntaliittokonsernin yhteisesti järjestämä koulutus taikka työpaikkakohtaisesti paikalliset olosuhteet huomioon otettava työnantaja- ja työntekijäpuolten yhteisesti järjestämä koulutus.

Yhteiseen koulutukseen osallistuvien palkkaus ja muut korvaukset määräytyvät tämän suositussopimuksen 4 §:ssä määrättyllä tavalla.

13 § Koulutustyöryhmä

Tämän sopimuksen toimeenpanoa varten on koulutustyöryhmä, johon Kunnallinen työmarkkinalaitos nimeää puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, kaksi jäsentä ja sihteerit sekä tämän sopimuksen allekirjoittaneet pääsopijajärjestöt kukin yhden jäsenen sekä heille varajäsenet.

Koulutustyöryhmän tehtävänä on edistää työnantaja- ja työntekijäosapuolten välistä yhteistyötä koulutusasioissa, antaa lausuntoja tämän sopimuksen soveltamisesta sekä seurata koulutuksen kehitystä yleisesti sekä muilla työmarkkina-aloilla.

Koulutustyöryhmä hyväksyy tässä sopimuksessa tarkoitetun ammattiyhdistyskoulutuksen ohjelmat, runko-ohjelmat, kohderyhmät ja osanottajien lukumäärät sekä koulutustilaisuuksien ajankohdat ja paikat. Koulutustyöryhmä suunnittelee ja hyväksyy koulutusohjelmia yhteistä koulutusta varten sekä osallistuu yhteisen koulutuksen toteuttamiseen.

14 § Voimassaolo

Tämä suositussopimus sekä virka- ja työehtosopimus tulevat voimaan 16.2.2005 ja ovat voimassa kolmen kuukauden irtisanomisanomisajoin. Tällä suositussopimuksella sekä virka- ja työehtosopimuksella kumotaan 27.9.1995 allekirjoitettu kunnallista henkilöstökoulutusta koskeva suositussopimus sekä virka- ja työehtosopimus ammattiyhdistyskoulutuksesta.

Helsingissä 15. joulukuuta 2004

KUNNALLINEN TYÖMARKKINALAITOS

JULKISALAN KOULUTETTUJEN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ JUKO RY

KUNTA-ALAN UNIONI RY

TEKNIIKAN JA PERUSPALVELUJEN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ
KTN RY

TOIMIHENKILÖIDEN NEUVOTTELUJÄRJESTÖ TNJ RY